

ԼՈՅՍ

Կը հրատարակուի Զորքշաբբի եւ Շաբաթ օրերը : Տարեկան գինն է մէկ լիբա օսմանեան : Մէկ քերթը 40 փարայ արծաթ : Նամակ կամ ո եւ ե գրութիւն պէտք է ուղղել Առ. Յ. Յ. Պարոնեան, Կոստանդնուպօլիս, Մահմուտ-Բաշայի գլուխ երկտըզ խան երրորդ յարկ թիւ 2 :

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԹԻԻ 22

1879

ՇԱԲԱԹ 24 ՆՈՅՄԲԵՐ

Վ Ա Ն Ք Օ Թ Օ Մ Ա Ն

Ազգային վանքերու վրայօք խօսած առ տեննիս պէտք չէ որ մեր տեսութենէն վրիպի Վանք . . . Օթօմանը՝ որ շատ կէտերու մէջ մեր ազգային վանքերուն նմանութիւնն ունի :

Օթօման վանքն ալ մեր վանքերուն պէս ունի վանահայր մը եւ միաբաններ, որոնք մերիններուն պէս կուտեն, կը խմեն, կը պառկին, կենեն եւ կը պարեն :

Եթէ մեր վանքերն վանահայրներէ կը կողոպտուին, Օթօման վանքն ալ ընդհանրապէս միաբաններէ կը կողոպտուին, եւ վանահայրը բնաւ տեղեկութիւն չունենար :

Եթէ մեր վանքերուն ոչխարներն շատ անգամ ֆիւրտերէ կը քշվին, Վանք Օթօմանի ֆիւրտերն ալ երբեմն աներեւոյթ կըլլան :

Միայն Վանք Օթօմանի հաստատողները սա խեղացութիւնն ունեցած են որ Պօլսոյ մէջ չինած են այդ վանքը . եթէ Մուշ չինած ըլլային՝ մինչեւ հիմայ կործանված պիտի տեսնէին զայն :

Այնպէս չէ, Մամբրէ եպիսկոպոս . . . սա

վանք Օթօմանի վանահայրութիւնը կընդունին . . . ազգին աշակերտներ հասցնելու համար :

Ես որ վանք Օթօմանի մէջ դրամ մը չունիմ, եւ ունենալիք ալ չունիմ, ի դիմաց հասարակութեան կողմէ հարցնելու թէ ինչ է պատճառն որ յիշեալ վանքին դրան առջեւ պահապաններ կը կայնին եւ դրէն ներս մտնելու զոռ զոռերու գիմագրութիւն ընելով՝ թող կուտան որ ներսի գողերը դուրս ելնեն : Ինչո՞ւ համար հաւասարութիւնը չեն յարգեր . . . գողերու մէջ :

Պիտի ըսվի թէ եղածը գողութիւն չէ, այլ պարզապէս քօնսօլիտ խաղցվեր եւ ֆլաս է եղեր . միթէ քօնսօլիտի մէջ ֆլաս ընողներ գող կը սեպվին : Քաւ լիցի . բայց Պանք Օթօմանը ինչո՞ւ համար ուրիշ քօնսօլիտ խաղացողներուն ֆլասը չտուժեր :

Այս վանքին ընթացքը խիստ դայթակղեցուցիչ է . որովհետեւ եթէ երկու տարին անգամ մը այսպիսի գողութիւններ տեղի ունենան՝ քիչ ժամանակի մէջ Արմաշու վանքը կը դառնայ :

կորսը վաճ գումարին քանակութեանը վերայ կարծիքները տարաձայն են : Ոմանք կը սեն թէ քսանը հինգ հազար ուկի է . ոմանք կը հաստատեն թէ՝ յիսուն հազար ուկի է . ուրիշները կը պնդեն թէ ութսուն հազար ուկի է . շատերը կը վկայեն թէ հարիւր յիսուն հազար ուկի է . երեք հարիւր հազար ուկի է ըսողներ ալ կան . հինգ հարիւր հազար ըսողներ ալ կը գտնուին և վերջապէս միլիոն մը ուկի ըսողներ ալ չեն պակսիր :

Թէպէտ և ոմանք՝ նա մանաւանդ վանահայրը այս լուրը սուտ կը հանեն , սակայն մենք առ այժմ ասոնք հասարակութեան իւրեւ ծանուցում մը հաղորդելով՝ կը խոստանանք հետզհետէ հրատարակել մեր ստանալի տեղեկութիւններն ի դաղթակցութիւն կամ ի բժշկութիւն այն միտքերու որոնք կը խորհին յիշեալ վանքին հետ գործ ունենալ :

ՊԱՐԶԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Երէկ գիշեր մի զարմանալի երազ տեսայ , այնչափ զարմանալի և հրաշալի , որչափ զարմանալի և հրաշալի է երկաթէ կամուրջին վրայէն դիմաց անցնիլը . շուկային մէջ էի , անթիւ բաղմունքին յաճախորդաց , արք և կանայք . ահագին գոռում գոչում մը կար հոն : Պարզասիրաց ընկերութեան անդամուհիք , իրենց « ամենավայելուչ » գլխարկները կը գնէին . ասոնք խանութպանին քովը այնպէս շարուած էին , ինչպէս կը շարուն ջուրի ոովի ատեն , աղբիւրէն ջուր սունելու համար տղայք . « Այս չքար չքար պօռաց անդամահիւն մէկը . ասոր դօրտէլան կարճ է , և ես կարճ գօրտէլայով գլխարկ չեմ ուզեր » : Հոգ չէ ճանձմ հիմայ , ինչ պիտի աղջիկ էս քա գոչեց միւսը . կամաց բայց շատ հեռուներէն լսուելու ձայնով մը , հիմայ թող քիչ մը կարճ քլայ ետքը ուզես նէ կ'երկնցնես . անգիշն ուրիշ մը քովինին սա պէս կը պօռար :

« Նայէ նայէ , սա դիմացը մեր Միւսիւններուն նայէ , մինչդեռ մենք պարզասէր քլարու համար մեռնելն անդամ աչք առինք , կիւզելիմ ֆիստամներնուս պօշերը կտրեցինք , աւելի ծախքեր չքլայ տէյի . նոր նոր ֆիստամներն իս ձգեցինք , ուրիշ ֆիստամներ կը շինենք կոր , անդին անոնք ձեռնոցներ , խուլի պատթօններ , սալիզպրբներ կը գնեն կոր . այս քլարով բան է , չքար , իրաւոր չքար , պիտի բողբքեմ Ատենապետներնուս , ասանկ անիրաւութիւն չքլար : » Ես որ վերոյիշեալ Միւսիւններուն մէջ էի , և սալիզպրբի մը գնած էի , րեցի բոլոր այս խօսակցութիւնները . (որովհետեւ այնպէս կամաց կը խօսէին որ կարելի էր շատ հեռուներէն լսուիլ) շատ իրաւացի գտայ օրիորդին խօսքերը , և միտքս դրի որ ես ալ մեր երիտասարդաց համար , Պարզասիրաց ընկերութիւն մը հաստատեմ . ուստի առանց ատեն կորոնցնելու և իմ ընկերներուս օրինակ մը քլարու համար , ձեռնոցս , պատթօնս մէկ կողմ նետեցի և քայլերս դէպ 'ի Պիթ-Բազար ուղղեցի , սալիզպրբիս նետեցի Հրեային , և շաեագէ բալթ մը առի և հագայ : Թշուառական Հրեայն կտրծես թէ առաջուց նպատակս գուշակած էր , զի առանց մէծիտ մը չը փրցունելու կիւզելիմ սալիզպրբիւն վրայ բալթօն չտուաւ , բալթօն հագնելով սկսայ վազել յայտնելու համար իմ ընկերներուս այս ուրախաւիթ լուրք : Ձեմ կրնար յայտնել ձեզ թէ որչափ ուրախ էի , և կ'զգամ թէ մէկ մ'ալ այնպէս այն օրը պիտի կրնամ ուրախանալ . երբ ծածկաց բերնէն ալ « կեանք » բառը չը լսեմ :

Ընկերներուս երթալէ յառաջ , միտքս դրի երթալ ցուցնել քանի մը օրիորդներու հագած հագուստս , որոնք հարկաւ պիտի գովէին նպատակս , և զիս ալ քաջալերած պիտի քլային . այս մտածելնիքէն , տեսայ որ պատուհանը օրիորդ մը կը գտնուէր , չէի ճանչեր զանի , և հարկաւ չպիտի կրնայի խօ-

սեւ եթէ ցերեկ ըլլար, վասն զի այնչափ ամէկտեղ եւմ ինչպէս այժմու օրիորդք (քիչ շատ բացառութեամբ) . բայց կարծես թէ երազիս մէջ համարձակութիւն մը եկած էր վրաս . ուստի . Ահա օրիորդ ահա, գոչեցի աղերսալի ձայնով մը, տես պարզասէր եղայ, պարզասէր պիտի ըլլանք, մենք ալ ձեր օրինակին պիտի հետեւինք, և . . . բարձրաձայն ծիծաղով մը խօսքս կիսատ թողուց . և խենդ է գոչեց քովինին . դիմացի տունէն ալ, հաճի աղբար սա տղաքները գալոյ կը տանին, կը պօռային : Այս տեսած ընդունելութենէս ապի ի բերան մնացած, գլխիկոր սկսեցի հեռանալ անկէ, մինչդեռ ետեւէս, սա պօռչան բաղնիք կը տանին կը պօռային . ես որ ամեն ատեն այս փողոցէն կ'անցնէի . այս ինչ աղուոր սարդալորի է, իրեն ալ շատ աղուոր վայելէ . կ'ըսէին . ուրեմն ինչ էր պատճառը, որ ատենք ինձ հետ այսպէս վարուած էին . քիչ մը մտմտալով հասկեցայ թէ, սարդալորի հազած չէի, ձեռնոց ու պատճօն չունէի, և անտարակոյս այս էր պատճառը, որ օրիորդք պատճառ գտած էին ինձ խօսք նետելու : Այն ատեն աղէկ մը համոզուեցայ թէ, տակաւին օրիորդք կ'ուզեն որ երկտասարդք մօտա հագուստներ հագուած ըլլան և կ'ատեն անոնք՝ որ պարզ հագուած են . արդէն այս մտմտութեամբ վերադառնալ հասած էի հոն, ուր որ բնկերներս կը գտնուէին . այնպէս աղղու ձայնով մը պատմեցի պատահած դէպքը իւր ամեն մանրամասնութեամբ, որ հոն ամենքնիս միաբերան երդում ըրինք պարզասէր չըլլալու . երդում ընենիքէն արթնցայ որ, երազ էր տեսածս . բայց ճշմարիտ երազ մը, և միտքս դրի Լոյսի միջոցաւ բոլոր օրիորդաց հաղորդել երկտասարդաց երդումը . ահա օրիորդք կը տեսնէք որ դուք էք պատճառը, որ երկտասարդք սարդալորին, ձեռնոցնին, և մանաւանդ պատճօննին պակաս դուրս չեն ելլեր :

Զեր ընկերացիներն ֆի

Լ Ա Պ Տ Ե Ր

- Իմացար, թաղոս աղա :
- Խէր է :
- Սարաֆները, սա կամուրջի մուհաճիր սարաֆներուն հախին արզուհալ տուեր են եղեր :
- Է՛յ, ինչ պատասխան առեր են :
- Պետիկ աղային ըսածին նայելու ըլլաս նէ Զոր Բարձր-Սէն պիտի ըլլայ եղեր ըսեր են, և մէկ քառորդ թէսկէրէի ստակ ալ անոնցմէ պիտի առնեն եղեր :
- Աղէկ ա, իշթէ հասցնի աղբար մ'ալ կ'աւելնայ :

Ղալաթիոյ գիշերային երթեւեկութեանց համար թրամվէյը՝ կայարանին մօտիկները գտնուող լօքանթայի մը ժամացոյցը բաւական կը համարի իրեն :

Շատ անգամ, եթէ առիթ ունեցած ես այն կողմերը թափառիլ ուշ ատեն, պիտի տեսնես յուսահատ խումբեր, որք դիպուածով այն տեղ գտնուող Բարձր-Սէն մը կսկսին հարցնել .

- Սինեօր, սօն թրանվէյ կիթտի՞ մի :
 - Ցօքտան . . .
 - Է՛յ, տահա պիրէ չէյրէկ իստեր, իշտէ Եննի-ճամի այարը սանա :
 - Սէն օնա պաքմա, լօքանթանըն սահաթը պիրի պէս կէցմիս :
 - Ուրիշ իրիկուն մը .
 - Քօնտիւքթէօն, տիւտիւյի չալսանա :
 - Տահա վաքիթ վար :
 - Այ օղուլ, սահաթ թամ պիր :
 - Նէ՛ տէրսին, կիտիպ պաքսանա լօքանթանըն սահաթընա, տահա պիրէ օն վար :
- Այսպէս խեղճ ճամբորդները դատապարտեալ են շատ անգամ անձրեւին տակ սպասել կամ ոտքով տեղերնին երթալ, և խել մը տանջանքներ կրել, որովհետեւ լօքանթանին խելքին կը փչէ իր ժամացոյցը եւս կամ առաջ քաշեցնել :

— Կընիկ, սա սունտուկին բալիքը տուր:

— Ի՞նչ պիտի ընես:

— Հի՛չ, ճանրմ, սա էլմաս քիւրէնէրդ խույումճիկին պիտի տանիմ քի ըռէսիմը պիտի հանէ. նորէն կը բերեմ:

Երկու օր վերջը:

— Մէհրիւպէ՛, վարչախ քիւրքդ չի բերեմ:

— Մարդ, խելքիդ էկաւ:

— Բեր ճանրմ, Աստուածդ սիրես նէ, սա արալըխ անանկ բաներ չեն նայիր:

Շարաթէ մը դարձեալ:

— Հանրմ, ինձի նայէ:

— Ի՞նչ կայ նորէն:

— Խաաիֆէ բօլքատ ճէվիդ սնտուկին մէջն է:

— Ծուներ գլխուս . . . վախնամ նորէն պան մը կայ:

— Ի՞նչ պիտի ըլլայ, բեր կըսեմ նէ հէլպէդ ես բան մը գիտեմ:

— Վայ պանա, ձմեռուան օրթան ինձի սա պատմա խըրըխով ձգես պտոր:

— Ի՞նչ կըլլայ, ամօթ չէ հիմայ, զաթը քանի մը օրէն Պարզասիրաց Ընկերութեան մէջ պիտի մտցունեմ քեզի:

— Ձէնկինները թող առ մէճլիսներուն մէջ մտնան քի արչընը 2 օսկինոց կռօն, խաաիֆէներ կը հագնին, օլուպ օլաճախ սա 3 կտոր պանը ունէի ան ալ կուղես քի հանէմ վրայէս:

ԱՐԵՒ

ԴԱՐՁԵԱԼ ՄԱՄԲՐԷ

Քանի մը օրէ ի վեր նամակներ կընդունինք որոնք յայտնապէս կը ծանուցանեն որ եթէ յօդուածիս դերապատիւ վերնագիրը Մուշ երթայ՝ նորէն մայրաքաղաքս դառնալու ձանձրութիւնը պիտի ունենայ:

Արդէն միաբանները որոշած են որ եթէ Աստուած չընէ Մամբրէ եպիսկոպոս արդարանայ վանօրէից խորհրդէն՝ վերաքննութիւն ըլլայ և դատը հրապարակաւ տեսնովի, որպէս զի Ժողովուրդն ալ տեսնէ ամբաստան:

Եալին արդարանալի կողմերն ու վանօրէից խորհրդոյ անդամներուն անաչառութիւնը:

Վերոյիշեալ նամակներէն մին այսպիսի ճառարակելով՝ վանօրէից խորհրդոյ ուշադրութիւնը կը կանչենք անոր պարունակութեանը վրայ:

. . . Խմբագիր

... Բայց այնչափ ցաւալի չէ մեզ նոյա հաւրաստահարութիւնք, որչափ որ յանուն Մամբրէ եպիսկոպոսի եղած կուսակցութիւնն կը դործէ ազգային շահուն հակառակ իրենց կիրքն յագեցնելով: Տարօնն դեռ եւս կհեծէ Ս. Կարապետի վանահօր տղրուկի միապետութեան դաւաղանի տակ, իւրաքանչիւր դաւառ իւր նիւթական և բարոյականը զարգացնել կմիտի, Տարօնոյ խօլամխո իշխաններն ալ կուզեն մեր առ կայծ յոյսն ալ մարել: Ըստիս՝ Պատրիարքարան Սահմանադրութիւնն քակած կը լինի թէ որ խաւարասէր Հայոց հանրագրոց մտիկ ընէ և ըստ այնմ չարժի. զի այդ անձինք որոնք որ հանրագիր կստորագրեն, կրկին անգամ կդառնան այն հանրագիրն հերքող ուրիշ հանրագիրն ալ ստորագրել, ահա այդ չարասէր մարդոց ոգին: Այն անձինք որք յանուն Մամբրէ եպիսկոպոսի և ի պաշտպանութիւն նորին հանրագիրն կստորագրեն, նոքա կդառնան այն հանրագիրն հակառակ հանրագիր մ'ալ կրկին կստորագրեն, որպէս զի խռովութիւն բոլորովին ընդարձակի. այդ անձինք յանուն շահուց կմաքառին մէկլմէկու դէմ, այն անձինք որոնք պաշտօնէ կը դադրին, կսկսին հակառակիլ և խռովութիւն հանել, և երբ բարեբաղդութեամբ պաշտօնի մը կելլեն՝ կհանդարտին. ահա այս է Տարօնոյ վիճակն, Տարօն ներքին երկպառակութեանց մատնուած է և խեղճ Ժողովուրդն ալ ատոնց հարուածն կկրէ:

. . . Խմբագիր, կ'աղաչեմք որ Պատրիարքարանի ուշադրութիւնն հրաւիրելով այդ խնդրոյն վախճան մը տալ. ճշմարտապէս կը խօսիմ որ Տարօն աւելի թշուառ պիտի լինի եթէ Մամբրէ եպիսկոպոս կրկին վերագառ:

նայ հոս . զի միոյ աշխարհի երկու գենպետք ոչ լինին , և չկրնար մէկ մը երկու տէրերու ծառայել , կամ մէկն պիտի առէ և կամ միւսն պիտի սիրէ . այսու աւելի կը թշուառանայ Տարօնն . Մամբրէ եպիսկոպոս ցայժմ միապետական հոգւով դործած է , իբրեւ թարգման ընդհանուր ժողովրդեան կ'այտարարեմք որ ազգային վարչութիւն թող հաճի մեր ժրջան առաջնորդն հրաժարեցնել , եթէ Մամբրէ եպիսկոպոս այս անգամ ալ հոս դայ մեր երկիրն պէտք է թշուառութեան գուր անուանել :

Խնդրեմ յանուն ազգասիրութեան ներկայ հիւրընկալել բարեհաճիք ի բարեկարգութիւն թշուառ Տարօնոյ և Սրբազան Պատրիարքի ուշադրութիւնն հրաւիրել այս կեղեքմանց , նամանաւանդ Պէլպաշի ցեղին համար :

79: սեպտ. 24

Մուշ

* * *

Զ ՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Կրօնն թէ՛ Չինաստանի մէջ սովորութիւն կայ որ բժիշկները իրենց բնակութիւնը յայտնի ընելու համար , տուններնուն առջև այնքան կանթեղ կը կախեն գիշերները՝ որքան մարդ որ մեռցուցած են իրենց ասպարիզին մէջ :

Իրիկուն մը Եւրոպացիին մէկը փէքինի մէջ փողոց փողոց կը պտըտէր իւր յանկարծ հիւանդացած ծառային բժիշկ մը գտնելու համար , և շուարած էր թէ՛ որ դուռը զարնէ , այնքան լոյս կար ամենուն վրայ ալ : Յանկարծ տուն մը մտաւ , որուն առջև համեստօրէն երեք ճրագ միայն կը վառէր , և բլրժիշկն անկողինէն հանելով ճամբայ ելան :

— Կերելի թէ , ըսաւ Եւրոպացին , երբ քիչ մը հեռացան , դու քաղքին ամենէն նըշանաւոր բժիշկն ես :

— Ինչո՞ւ համար , հարցուց բժիշկը զարմանօք :

— Վասն զի դուանդ առջև երեք կանթեղ

միայն ունիս , մինչդեռ արհեստակիցներդ հարիւրաւոր :

— Ատոր զարմանալ պէտք չէ , գոչեց Չինաստանցին պարզութեամբ , որովհետեւ դեռ այս առաւօտ բժշկութեան սկսայ ես :

Եթէ Պօլոյ բժիշկներն ալ այս կանթեղի դրութիւնը դործածել սկսին , չեմք գիտեր թէ աշխարհիս էն լուսաւորեալ փողոցները պիտի ունենայինք :

— Պանդոկապետ մը իւր պանդոկին վրայ գրել տուած էր .

« Այս տեղ կը խօսին Անդղիարէն , Սպանիարէն , Գաղղիարէն և Գերմաներէն » :

Անցեալ օր Անդղիացի մը հոն մտնելով թարգմանը կը հարցնէ :

— Թարգման չիկայ , կը պատասխանէ մանչը :

— Չի կայ մի , կը գոչէ Անդղիացին , բայց ո՞վ կը խօսի ուրեմն գուան վրայ յիշուած լեզուները :

— Յաճախորդները , տէր իմ :

Գէր. ամուսին ունենալէ սոսկացող կանանց աչքը լոյս :

Հետեւեալ դեղագիրը պատրաստուած է անոնց համար :

1. Գլուխ սանտրած միջոցիդ , սանտրք քանի մը անգամ վար ձգէ , որպէս զի ամուսինդ քանի մը երկրպագութիւն ընէ :

2. Սրահիդ պատկերները շարունակ փոխել տուր անոր , մէկ մը վարօք , մէկ մը դէպի վեր . բաւական հոգնութիւն մ'ալ այս է :

3. Երկաթուղիով ճամբորդած ատենդ , թաշկինակդ ճաշարանը մոռցիր , որպէս զի էրեկդ , նեղը մնալով , շունչը բերանը դայ կառքին ետեւէն համեւելու համար :

4. Անոր հաւատարմութեան վրայ տարակոյս ցոյց տուր (թէպէտ մտքէդ անգամ չ'անցնիր) որպէս զի ամեն օր բարկանայ և շունչը հատցնէ :

5. Երբ ամուսինդ չ'ուրս ելլէ , դուանը

բանալին պահէ, և փողոցը իջնելուն պէս եւ տեւէն պօռա « սիրելիս, բանալին մոռցար, » ասով սանդուխներէն վեր անգամ մ'ալ կը հանես զայն :

Այս միջոցներով (եթէ հրաշքով մինչև ցարդ գործածած չէք զասոնք) կարելի եղածին չափ շուտ կը նիհարցնէք գէր ամուսինները . . . իսկ նիհարները աւելի կը խրկէք :

ԿԵՍ ԳՈՂ *

ՊՃՆԱՍԵՐ ՔԱՐՈՋԻՉՆԵՐ

(Շարուակութիւն և վերջ տես թիւ 21)

— Ստակով մը յիշեն կոտէ :

— Ինչ կըսես կայ չես մը նայիր կայ տէր տէրն պիլէ ստակ չիտասնէ խունկ չի ծխեր կայ :

— Ներեցէք խօսքս կեսոտ մնաց . միւս ամսուն Ս. Աստուածածնայ գօտիին գտնելած օրնէ ըսելով կենէ այն ծանուցումանող վարդապետը ինք ալ միւսին համար կը ծանուցանի որ ահաւասիկ այս գերապատիւը Ս. Աստուածածնայ տօնախմբութեան միջոցաւ պատարագի զգեստ հագեր է, ինչ աղւոր զարդարվեր է գնացէք նայեցէք լաքին քառսուն վարայ է :

— Կեցիր հէլէ վարդապետներ կնիկ և չողա չօլուխ չունի ստակի ալ պէտք չունի կըսեն, բայց այդ մարդիկներ ստակը ինչ պիտի ընեն :

— Հո՛ հո՛ դուն ստակը ինչ պիտի ընեն կիսես մարդը ընկերութեան պիլէ քանի մը զուրուշը կլլեց :

— Դուն ալ եղբայր ալ թռցնիս կայ, ես լեցի որ այդ ընկերութիւնը ինք կաղմեր է ուրեմն հնար է մը առնել միթէ տարեգլխուն հաշիւ չպիտի մը տայ :

— Էհէ՛յ հաշիւ մաշիւ ամենը լմնցուց այս մարդու քու գիտցած մարդիկներէդ չէ: Երբ նոյն ընկերութեան անդամոց մին ստակը չը

կլցնել ուզելով դպրոցի հոգաբարձութեան դիմեց, այս մարդը հոգաբարձութիւն պիլէ չը ճանչցաւ. կուզիմ շամ կուզիմ պաղտաղ կը խրկիմ կուզիմ կուտիմ ըսաւ :

— Ըսելէ այդ մարդը Ապէտին պէյէն կտրուկ է . . . Լաքին ատոր ալ չեմ հաւտար :

— Ասոր չես հաւտար նէ վիաները կը ցցնիմ ես, կեցիր ուրիշ բանը պատմիմ հայիմ անոր ինչ կըսիս այս մարդը փառասէր է ըսինէ նիղացար եկեղեցւոյ մէջ կաթողիկոսի պէս ոտքին ներքեւ ստտիճան ըսուած տախտակ մը չդնելուն և մեզի հաւասար գետնի վրայ կոխելուն համար չեղած կռիւը հանեց ատոր ինչ կըսես :

— Եղբայր չիցտեմ եա. ես հոս չեմ որ դիտնամ :

— Ձէիր գիտեր նէ հաւտալ պէտք է. ես քեզի սխալ չիմ զուրցիր կայ. ես և ուստ խօսելու ալ պարտաւորութիւն չունիմ: Կեցիր հօրուդ հոգւոյն քեզի բան մը պատմեմ, այս վարդապետներ Գրիառոսի աշակերտն են և անոր նմաներու են այնպէս չէ :

— Լօյլէ եա՛ Աւետարանն ալ այնպէս կըսէ :

— Շատ աղէկ Աւետարանը այնպէս կըսիտէ, դուն Աւետարան քիչ շատ կարդացած ես ո՞ր քէօչէյին մէջ տեսար քի ձեռքերնիդ օմրէլայօլ ոսքերնիդ բօթին քալօշով թըբըր թըբըր պտտեղու է :

— Է՛ Խխար ատ տեղերը մի պանար, աշխարքին վերջին՝ ստակին թուլին՝ մարդոց բիչին մնացեր ենք. կորուստնին շատ մօտ է ամմա Աստուած վերջը խայլը բերէ. ես ինչ դիտնամ քո ոտքը չարուխով ձեռքը քաւաղանով մը կը պառտէր և իր աշակերտներուն ալ այնպէս ըսաւ և աշակերտներն ալ այնպէս կընէին :

— Շատ աղէկ Գրիառոս ըսաւ նէ աշակերտներուն ըսաւ ասոնց չըսաւ եա, լաքին սըաղիլ մոռցա քի հագած բօթինը Պօլոյ կամ Եւրոպիոյ քալօշներէն է երեսը մաքնալու և ետեւն ալ չիվիլու, անանկ որ ճամբան քալելու ատեն զուրչուն ատըմը հեռու եղողը ճըզըրթուէն թող իմանայ ասոր երթալը :

* Գնա Պանքայի մը տնօրէն եղիր :

— Իրաւ պահմաւ անանկ մէկը կերթաւ
կայ այնպէս է նէ անի էր այս մարդուն ա-
նունը ինչ :

— Չիմտիմ ախպար անունն ալ պէլիւ չէ
պաղին մթեղ կըսէ , պաղին նուշիկ կըսին պա-
ղին մղեղ կըսեն լաքին գիրքին նայելով շի-
տակը Մուշեղ ծայրագոյն վարդապետ Հայ-
կունի է :

— Ուրտիղացի է :

— Վանու թրփէն Բաղեշցի է եղեր ամա
քաղաքին մէջն չէտէ գեղերէն է եղեր Պօլ-
սոյ էյուպի մէջ վարժապետութիւն Սամսոնի
մէջ դատարարութիւնն և Կարնոյ մէջ քա-
րողութիւնն ըրեր է կէօյա :

— Ես ինչ է նէ մնաս բարով շնորհակալ
եմ ուրիշ անդամ կը տեսնուիլինք :

— Երթաւ բարով կը փափաքիմ որ տես
նրուիմք :

ԴԵՏՈՎՆ

Թ Ղ Թ Ա Տ Ա Ր

Առ պարոն , Ռ. — Բաւական անվախ էք
եղեր , այդքան վեղարներու բանակէն ալ չի
ստակացիր . . . վանքի բու հէ . . . :

Առ պարոն , Հ. — Մշակի մէջ նամակներդ
կը կարդամք , իրաւ է թէ՛ համ հատ ունին
անոնք , սակայն նայէ որ շուքէն չելլա :

Առ օր . Չ. — Մեղք ես օրիորդ , Աղգին
սիրուն համար այդքան աշխատութիւնը ան-
ձիդ կը փնտէ , եթէ սա բարձր տիկիններն ալ
քիչ մը քեզ օգնէին , ի՞նչ աղէկ կըլլար :

Առ Պ. Ս. — Չմեռուան մէջն եմք և կի-
մանամք թէ՛ գիւղէն նոր վերադարձեր ես ,
շահէն բեր :

Առ Ղ. ֆ. — Պօլսոյ վողոցներուն մէջ շատ
թէլաշով կը պառտիս (.) . կերելի թէ դու ու-
նենալէն շատ կը վախնաս , մանաւանդ անոնց
հետ :

Առ Տ. Ա. — Եկեղեցւոյ մէջ այդքան բար-
ձր մի խորթար . . . երէկ վարդապետին քա-
րողը կը խաբանէիր , մըրցման ելեր ես :

Առ Պ. Լ. — Դիտեմ ձմեռը զինճիւղով կը
քաշէիր կոր , սակայն յոյսդ կորէ , վասն զի
այս տարի անցեալին նման պալօներու և սու-
արէներու մէջ չպիտի գտնուիս :

Առ Օ. Չ. — Գիշերները բաց պատուհա-
նին առջեւ որո՞ւ կ'սպասես :

ԱՐԵՒ

ԱՐԲԵՑՈՂԻ ՄԸ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Յուսա , երջանիկ պիտի ըլլաս . խմէ , եր-
ջանիկ ես :

Եթէ քու շիշ է միշտ լեցուն
Ունիս երկրի արքայութիւնն :

Չը խանդները կանգուն կեցած աակաւ-
ներու կը նմանին , որոնց գիրքը ընդունակ չէ
չըջան ընելու և յառաջագիմելու :

Չար մարդիկ երդ չունին , ըսեր է բա-
նաստեղծ մը . խմող մարդիկ ալ դադարնիք
չունին . վասն զի նոյն-նապետականք ծուռ
կը նստին , բայց չիտակ կը խօսին :

Դինին երբեմն կը պղծուի խմուելով այն-
պիսի մարդոց կենացը , որոնք մէկ գրչի հար-
ուածով միլիոնաւոր մարդոց մահուան պատ-
ճառ կ'ըլլան : Ասոնց կենացը չէ թէ խմել ,
այլ փխսելու է :

Դինին պերճախօսութեան անմահ ոգին է
որ մահկանացուացս բերնով խօսելու շնորհը
կ'ընէ մեզ :

Յուսահատութիւնը Բաքոսի աշակերտնե-
րուն դընէն կը նայի , բայց ներս չկրնար մտնել :

ՏԱԿԱՌՕՅ

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

ԱՌԻԹԸ ՄԻ՝ ՓԱՌՑՈՒՆԵՔ

Ամերիկայէն նոր եկած Հայ մը նոր տեսակ պիտանի գործիքներ բերած ըլլալով՝ կը խոստանայ Հասարակութեան աժան գիներով վաճառել :

Ապրանաց տեսակներն խիստ ընտիր են և օգտակար :

Գրպանի համար արծաթեայ Հաստատուն լաւ բանող ժամացոյցներ , գուլպայ , ձեռնոց և զանազան տեսակ ֆանէլաներ հիւսող մեքենայներ , Հասցէներ և փորթիկ նամակներ զիւրու-թեամբ տպելու առձեռն մամուլներ , ապակի կարելու գրիչներ , որոնք ազամանդէն աւելի դիմացկուն և խիստ արժան են . դանակ , մկրատ , և առն մէջ գործածուած ամեն հատու երկաթե-զէններ սրող գործիք :

Ասոնց հետ նաեւ ամենաբնաւոր տեսակ զէն-քեր և 12—26 հարուածեան հրացան են :

Յիշեալ ապրանքներն կը ծախուին Մահմուտ փաշա երկաղ խան երրորդ յարկ թիւ 2 :

ՀԱՄԱՌՕՏ

ՄԱՐԲՆԱՄԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

ՆՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Սոյն կարեւոր և օգտակար գրքերը , որ թէ ի պէտս վարժարանաց և թէ առանձինն ուսանողաց կրնայ միանգամայն ծառայել , յստակ բացատրութեամբ , 130 փայտատիպ պատկերօք ճոխացեալ և 140 երեսէ բաղկացեալ ընտիր դասագիրք մնէ , գինն է կէս արծաթ մէճիտ , (գաղղ. բնագրին գինն ըլլալով 5 ու կէս ֆրանկ) :

Կ'գտնուի Կ. Պօլիս Սուլթան-Համամ Խսատ էֆ. խան թիւ 17 , Նշան էֆ. Կ. Պէրպէրեանի փորագրատունը և բոլոր գրաւաճառաց քով :

ՀԱՄԱԿ

ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԾԱՂԿԱՔԱՂ

ԱՇԽԱՐՀԻԿ ԼԵԶՈՒԷ

ՀԱՆԴԵՐՉ

Գրական , Պատմական , Կենսագրական
և ոչ ծանօթութեամբք

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ

Ա. ՊԻՊԵՐԵԱՆ

Կեդրոնատեղին է Մարգարեան գրատուն կը ծախուի նաեւ ամեն գրաւաճառաց քով , ջրաւաճառ Պօղոս աղայի խանութը , Բերա , Պ. Վուայսի խանութը :

Գինն է 10 դրշ. արծաթ , շատ առնողին զեղջ կըլլայ :

ՕՐԱՅՈՅՑ Տ. ԵՐԵՄԻԱՅԻ . — Գին 1 զու-րուշ մէճիտ :

ՕՐԱՅՈՅՑ ԴՐԱՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ . — Գին 1 զուրուշ մէճիտ :

ՕՐԱՅՈՅՑ Ս. ԵՐՈՒՍԱՂԻՄԱՅ . — Գին 1 զուրուշ մէճիտ :

ԸՆԴԱՐՉԱԿ ՕՐԱՅՈՅՑ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻ . — Գին 2 զուրուշ մէճիտ :

Կը ծախվին ամեն գրաւաճառներու քով և Զարգարեան վաճառատունը :

Լրագրոյս գրատեսակը Ֆրանսերէնի ու տոմարակալութեան դասեր կ'աւանդուին գո-հացուցիչ պայմաններով :

ԱՐՏՕՆԱՏԻՐ

Հ. Վ. ԴԻՄԱՔՍԵԱՆ

ԽՄԱԳԻՐ

ԽՄԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Մ. ԳԱՓԱՄԱՃԵԱՆ

Յ. Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Յ. ԳԱՎԱՔԵԱՆ

Կ. Պօլիս . Մահմուտ-փաշա , Բիւրքճի-խան թիւ 7 .